

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**  
(повне найменування вищого навчального закладу)

**Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи**  
(назва факультету / навчально-наукового інституту)

**Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти**  
(назва кафедри)

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

**Декан факультету педагогіки,  
психології та соціальної роботи**

**Інна ПРОКОП**

**«27» серпня 2025 року**



**РОБОЧА ПРОГРАМА**  
**навчальної дисципліни**

**РОБОТА ЛОГОПЕДА З РІЗНИМИ НОЗОЛОГІЯМИ**

(назва навчальної дисципліни)

*вибіркова*

(вказати: обов'язкова / вибіркова )

**Освітньо-професійна програма** «Логопедія»

(назва програми)

**Спеціальність** 016 Спеціальна освіта (Логопедія)

(вказати: код, назва)

**Галузь знань** 01 Освіта

(вказати: шифр, назва)

**Рівень вищої освіти** перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

**Факультет** педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

**Мова навчання** українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

**Чернівці 2025 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Робота логопеда з різними нозологіями» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробники: **Танявська Ярина Андріївна,**  
доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент  
**Коропатова Оксана Миколаївна**  
доцент кафедри педагогіки психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Викладачі: **Танявська Ярина Андріївна,**  
доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент  
**Коропатова Оксана Миколаївна**  
доцент кафедри педагогіки психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП

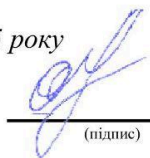
  
(підпис)

**Інна ПЕРЕПЕЛЮК**  
(ім'я та прізвище)

**Затверджено** на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

*Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року*

Завідувач кафедри

  
(підпис)

**Марія ОЛІЙНИК**  
(ім'я та прізвище)

**Схвалено** методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

*Протокол № 1 від « 27 » серпня 2025 року*

Голова методичної ради

  
(підпис)

**Тетяна КОЛТУНОВИЧ**  
(ім'я та прізвище)

## Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Робота логопеда з різними нозологіями» є вибірковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка спрямована на поглиблення професійної підготовки здобувачів освіти до практичної діяльності в умовах інклюзивного та спеціального освітнього середовища.

В основі курсу – система знань і вмінь щодо організації, планування та реалізації логопедичної допомоги дітям із різними нозологічними категоріями, зокрема з порушеннями інтелектуального розвитку, розладами аутистичного спектра, порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату, тяжкими та множинними порушеннями розвитку.

Особливу увагу приділено: особливостям логопедичного обстеження дітей різних нозологій; побудові логопедичного висновку та плануванню корекційної роботи; участі логопеда у розробленні та реалізації індивідуальної програми розвитку (ІПР); добору ефективних методів, прийомів і технологій логокорекційної роботи; формуванню комунікативної діяльності дітей; організації логопедичного заняття з урахуванням індивідуальних можливостей дитини; взаємодії з батьками та міждисциплінарною командою супроводу.

Дисципліна має виражений практико-орієнтований характер і передбачає аналіз реальних та змодельованих професійних ситуацій, розроблення фрагментів індивідуальних програм, добір корекційних вправ і засобів відповідно до нозології, а також формування готовності до прийняття професійних рішень у складних умовах.

**Мета навчальної дисципліни:** формування у здобувачів вищої освіти практико-орієнтованих знань і вмінь щодо організації логопедичної допомоги дітям різних нозологічних категорій, здатності здійснювати комплексну діагностику, планувати та реалізовувати корекційно-розвивальну роботу з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини, умов освітнього середовища та принципів міждисциплінарної взаємодії.

### **Результати навчання:**

#### **Компетентності та програмні результати навчання згідно ОПП**

*У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:*

*Інтегральна компетентність.* Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

*Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)*

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність реалізовувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації).

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-18. Здатність доцільно добирати і застосовувати психолого-педагогічні та логопедичні технології для корекції мовленнєвого розвитку осіб з різними нозологіями з урахуванням соціально-педагогічного контексту.

*Програмні результати навчання*

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і

функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН 19. Визначати відповідні методи і стратегії роботи на основі результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики, враховувати індивідуальні особливості, потреби та потенціал розвитку кожної особи

РН 20. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушенням мовлення, визначити стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формулювати психолого-педагогічний та логопедичний висновок.

#### **Здобувач освіти повинен:**

*знати:*

- теоретичні основи організації логопедичної допомоги дітям різних нозологічних категорій;
- особливості психомовленнєвого розвитку дітей з порушеннями інтелекту, РАС, порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату, тяжкими та множинними порушеннями;
- специфіку структури мовленнєвого дефекту залежно від нозології;
- принципи, напрями та етапи логопедичної роботи в умовах інклюзивного та спеціального середовища;
- особливості логопедичного обстеження дітей різних нозологій та вимоги до оформлення логопедичного висновку;
- основи планування корекційно-розвивальної роботи, зокрема в межах індивідуальної програми розвитку (ІПР);
- сучасні методи, прийоми і технології логопедичної роботи (у тому числі альтернативну і додаткову комунікацію);
- принципи організації логопедичного заняття з урахуванням індивідуальних можливостей дитини;
- особливості взаємодії логопеда з батьками та міждисциплінарною командою супроводу.

*уміти:*

- здійснювати логопедичне обстеження дітей з урахуванням їх нозологічних особливостей;
- аналізувати результати обстеження та формулювати логопедичний висновок;
- визначати пріоритетні напрями корекційно-розвивальної роботи;

- планувати індивідуальну логопедичну роботу та брати участь у розробленні ІПР;
- добирати адекватні методи, прийоми та засоби логопедичної роботи відповідно до нозології та індивідуальних потреб дитини;
- розробляти та проводити логопедичні заняття з урахуванням структури порушення;
- використовувати альтернативні та додаткові засоби комунікації у роботі з дітьми, які мають обмежені мовленнєві можливості;
- організовувати корекційну роботу в інклюзивному середовищі;
- здійснювати консультативну роботу з батьками щодо мовленнєвого розвитку дитини;
- аналізувати практичні ситуації та приймати обґрунтовані професійні рішення у роботі з дітьми різних нозологій.

### Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
<i>Всього годин з навчальної дисципліни "Логопедія"</i>												
Денна	4	8	5,0	150	34	-	22	-	94	-	екзамен	
Заочна	4	8	5,0	150	10	-	-	-	140	-	екзамен	

### Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс		
<b>Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)</b>	<b>Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ РІЗНИХ НОЗОЛОГІЙ</b>													
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Місце логопеда в системі комплексного супроводу дітей з різними нозологіями	10	2	-	2	-	6	10	1	-	-	-	-	9	

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього го	у тому числі					усього го	у тому числі				
		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс
Тема 2. Принципи, напрями та організація логопедичної роботи з дітьми різних нозологій	12	4	-	2	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Логопедичне обстеження та формулювання висновку	14	4	-	2	-	8	14	1	-	-	-	13
Тема 4. Планування корекційної роботи та ІПР	14	4	-	2	-	8	14	2	-	-	-	12
Тема 5. Методи і технології логопедичної роботи з дітьми різних нозологій	12	2	-	2	-	8	12	-	-	-	-	12
<b>Разом за ЗМ 1</b>	<b>62</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	<b>10</b>	<b>-</b>	<b>36</b>	<b>62</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>58</b>
<b>Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)</b>	<b>Змістовий модуль 2 ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ РІЗНИХ НОЗОЛОГІЧНИХ КАТЕГОРІЙ</b>											
Тема 6. Логопедична робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями та РАС	16	4	-	2	-	10	16	2	-	-	-	14
Тема 7. Логопедична робота з дітьми з порушеннями слуху та зору	14	2	-	2	-	10	14	2	-	-	-	12
Тема 8. Логопедична робота з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату (ДЦП) та тяжкими порушеннями мовлення	16	4	-	2	-	10	16	2	-	-	-	14
Тема 9. Логопедична робота з дітьми з множинними порушеннями розвитку	14	2	-	2	-	10	14	-	-	-	-	14
Тема 10. Формування комунікативної діяльності у дітей різних нозологій	14	2	-	2	-	10	14	-	-	-	-	14
Тема 11. Організація логопедичного заняття та робота з батьками	14	4	-	2	-	8	14	-	-	-	-	14
<b>Разом за ЗМ 2</b>	<b>88</b>	<b>18</b>	<b>-</b>	<b>12</b>	<b>-</b>	<b>58</b>	<b>88</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>82</b>

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс		лекц.	прак.	сем.	інд.	срс
<b>Всього годин у 2 семестрі</b>	<b>150</b>	<b>34</b>	<b>-</b>	<b>22</b>	<b>-</b>	<b>94</b>	<b>150</b>	<b>10</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>140</b>

### Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
<b>Змістовий модуль 1.</b> <b>Теоретико-практичні основи роботи логопеда з дітьми різних нозологій</b>	
1	<p><b>Тема 1. Предмет і завдання курсу. Місце логопеда в системі комплексного супроводу</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Особливості навчального предмет “Робота логопеда з різними нозологіями”.</li> <li>Поняття «нозологія» та основні категорії дітей з ООП.</li> <li>Роль логопеда та коменди супроводу у системі психолого-педагогічного супроводу.</li> </ol>
2	<p><b>Тема 2. Принципи, напрями та організація логопедичної роботи</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Загальні та спеціальні принципи логопедичної роботи.</li> <li>Індивідуалізація та диференціація корекційного впливу.</li> <li>Врахування структури порушення та збережених функцій.</li> <li>Особливості організації роботи в інклюзивному середовищі.</li> <li>Умови ефективності логопедичної допомоги.</li> </ol>
3	<p><b>Тема 3. Логопедичне обстеження та формулювання висновку</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Мета, завдання та етапи логопедичного обстеження.</li> <li>Особливості обстеження дітей різних нозологій.</li> <li>Адаптація діагностичних методик.</li> <li>Аналіз результатів обстеження.</li> <li>Структура логопедичного висновку.</li> </ol>
4	<p><b>Тема 4. Планування корекційної роботи та ІПР</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Принципи та етапи планування корекційної роботи.</li> <li>Формулювання цілей і завдань логопедичної допомоги.</li> <li>Індивідуальна програма розвитку (ІПР): структура та зміст.</li> <li>Роль логопеда у розробленні та реалізації ІПР.</li> <li>Моніторинг і корекція результатів.</li> </ol>
5	<p><b>Тема 5. Методи і технології логопедичної роботи</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Традиційні методи логокорекційної роботи.</li> <li>Мультисенсорні та ігрові підходи.</li> <li>Альтернативна і додаткова комунікація (ААС).</li> <li>Використання візуальних і цифрових засобів.</li> </ol>

<b>Змістовий модуль 2.</b> <b>Особливості логопедичної роботи з дітьми різних нозологічних категорій</b>	
6	<p><b>Тема 6. Робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями та РАС</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.</li> <li>2. Комунікативні особливості дітей з РАС.</li> <li>3. Методи стимуляції мовлення і комунікації.</li> <li>4. Використання альтернативних засобів комунікації.</li> <li>5. Організація логопедичної роботи.</li> </ol>
7	<p><b>Тема 7. Робота з дітьми з порушеннями слуху та зору</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості мовленнєвого розвитку при порушеннях слуху.</li> <li>2. Особливості мовлення дітей з порушеннями зору.</li> <li>3. Використання сенсорних опор у логопедичній роботі.</li> <li>4. Основні напрями корекційної роботи.</li> </ol>
8	<p><b>Тема 8. Робота з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату та ТПМ</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості мовлення при порушеннях опорно-рухового апарату.</li> <li>2. Порушення артикуляції, дихання і голосу.</li> <li>3. Методи запуску мовлення.</li> <li>4. Комплексний підхід до корекції.</li> <li>5. Взаємодія з фахівцями.</li> </ol>
9	<p><b>Тема 9. Робота з дітьми з множинними порушеннями розвитку</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Характеристика множинних порушень.</li> <li>2. Особливості мовленнєвого розвитку.</li> <li>3. Принципи індивідуалізації корекційної роботи.</li> <li>4. Командний підхід.</li> </ol>
10	<p><b>Тема 10. Формування комунікативної діяльності</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Комунікативна компетентність як мета логопедичної роботи.</li> <li>2. Розвиток розуміння та ініціації спілкування.</li> <li>3. Невербальні та альтернативні засоби комунікації.</li> <li>4. Створення комунікативних ситуацій.</li> </ol>
11	<p><b>Тема 11. Організація логопедичного заняття та робота з батьками</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Структура логопедичного заняття.</li> <li>2. Адаптація змісту і методів до нозології.</li> <li>3. Добір вправ і матеріалів.</li> <li>4. Основи консультативної роботи з батьками.</li> <li>5. Аналіз типових практичних ситуацій.</li> </ol>

### **Теми семінарських занять з переліком питань**

№	Назва теми з основними питаннями
<p><b>Змістовий модуль 1.</b> <b>Теоретико-практичні основи роботи логопеда з дітьми різних нозологій</b></p>	

1	<b>Тема 1. Логопед у системі супроводу</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Функції логопеда в команді.</li> <li>2. Взаємодія з фахівцями.</li> <li>3. Аналіз професійних ситуацій.</li> </ol>
2	<b>Тема 2. Логопедичне обстеження</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Аналіз діагностичних підходів.</li> <li>2. Робота з результатами обстеження.</li> <li>3. Формулювання висновку.</li> </ol>
3	<b>Тема 3. Планування та ІПР</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Формулювання цілей.</li> <li>2. Розробка фрагмента ІПР.</li> <li>3. Визначення корекційних завдань.</li> </ol>
4	<b>Тема 4. Методи логопедичної роботи</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Аналіз методів і технологій.</li> <li>2. Доцільність використання ААС.</li> <li>3. Добір методів до нозології.</li> </ol>
5	<b>Тема 5. Робота з інтелектуальними порушеннями та РАС</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Порівняння особливостей розвитку.</li> <li>2. Добір вправ.</li> <li>3. Аналіз кейсів.</li> </ol>
<b>Змістовий модуль 2.</b> <b>Особливості логопедичної роботи з дітьми різних нозологічних категорій</b>	
6	<b>Тема 6. Робота з порушеннями слуху та зору</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Адаптація матеріалу.</li> <li>2. Сенсорні опори.</li> <li>3. Практичні приклади.</li> </ol>
7	<b>Тема 7. Логопедична робота з особами з порушенням опорно-рухового апарату та ТПМ</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості організації занять.</li> <li>2. Добір вправ.</li> <li>3. Аналіз труднощів.</li> </ol>
8	<b>Тема 8. Робота з множинними порушеннями</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Індивідуалізація роботи.</li> <li>2. Планування допомоги.</li> <li>3. Командна взаємодія.</li> </ol>
9	<b>Тема 9. Формування комунікації</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розробка комунікативних ситуацій.</li> <li>2. Аналіз засобів комунікації.</li> <li>3. Моделювання занять.</li> </ol>
10	<b>Тема 10. Робота з батьками</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Структура консультації.</li> <li>2. Типові запити батьків.</li> <li>3. Розробка рекомендацій.</li> </ol>

11	<b>Тема 11. Практичні ситуації</b> 1. Аналіз кейсів. 2. Визначення проблеми і рішень. 3. Обґрунтування вибору методів.
----	---

### Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть годин
<b>Змістовий модуль 1.</b>			
<b>Теоретико-практичні основи роботи логопеда з дітьми різних нозологій</b>			<b>36</b>
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу. Місце логопеда в системі комплексного супроводу дітей з різними нозологіями	1) Скласти схему взаємодії логопеда з фахівцями. 2) Підготувати короткий опис ролі логопеда в інклюзивній команді.	6
2	Тема 2. Принципи, напрями та організація логопедичної роботи з дітьми різних нозологій	1) Охарактеризувати принципи логопедичної роботи (таблиця). 2) Навести приклади їх застосування для різних нозологій.	6
3	Тема 3. Логопедичне обстеження та формулювання висновку	1) Розробити структуру логопедичного обстеження. 2) Скласти зразок логопедичного висновку.	8
4	Тема 4. Планування корекційної роботи та ІПР	1) Розробити фрагмент ІПР (мовленнєвий блок). 2) Скласти індивідуальний план логопедичної роботи. 3) Визначити критерії оцінювання результатів.	8
5	Тема 5. Методи і технології логопедичної роботи з дітьми різних нозологій	1) Підготувати добірку вправ для різних нозологій. 2) Проаналізувати сучасні логопедичні технології.	8
<b>Змістовий модуль 2</b>			
<b>Особливості логопедичної роботи з дітьми різних нозологічних категорій</b>			<b>58</b>
6	Тема 6. Логопедична робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями та РАС	1) Описати особливості мовлення дітей. 2) Скласти приклади вправ для розвитку комунікації.	10
7	Тема 7. Логопедична робота з дітьми з порушеннями слуху та зору	1) Розробити вправи з використанням сенсорних опор. 2) Підготувати рекомендації для роботи логопеда.	10
8	Тема 8. Логопедична робота з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату (ДЦП) та тяжкими порушеннями мовлення	1) Скласти комплекс вправ (дихання, артикуляція). 2) Описати особливості організації заняття.	10

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть годин
9	Тема 9. Логопедична робота з дітьми з множинними порушеннями розвитку	1) Описати труднощі мовленнєвого розвитку. 2) Запропонувати підходи до індивідуалізації роботи.	10
10	Тема 10. Формування комунікативної діяльності у дітей різних нозологій	1) Розробити комунікативні ситуації. 2) Підібрати засоби альтернативної комунікації.	10
11	Тема 11. Організація логопедичного заняття та робота з батьками	1) Розробити план логопедичного заняття. 2) Підготувати консультацію для батьків.	8

### Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Робота логопедів з різними нозологіями» застосовуються традиційні, інноваційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на формування професійних компетентностей майбутніх логопедів, розвиток теоретичного мислення та практичних умінь корекційно-розвиткової роботи.

- *традиційні методи:* пояснювально-ілюстративний метод; репродуктивний метод; словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда); наочні методи (демонстрація схем, таблиць, логопедичних матеріалів); метод вправ і тренування; робота з навчальною та науковою літературою; контроль і самоконтроль навчальних досягнень;

- *інноваційні методи:* компетентнісно орієнтоване навчання; проблемне навчання; кейс-метод (аналіз логопедичних ситуацій); проєктний метод (розробка корекційних програм, логопедичних занять); використання цифрових та мультимедійних технологій; моделювання професійної діяльності логопеда; навчально-дослідницькі методи.

- *інтерактивні методи:* дискусії, дебати, круглі столи; мозковий штурм; рольові та ділові ігри; робота в малих групах; аналіз і обговорення відеофрагментів логопедичної практики; тренінгові методи; рефлексивні методи (самоаналіз, взаємооцінювання);

- *практично орієнтовані методи:* практично-діяльнісний метод; виконання професійно спрямованих завдань; складання логопедичних характеристик; розробка індивідуальних програм корекційно-розвиткової роботи; застосування дидактичних ігрових методів.

### Система контролю та оцінювання

#### Методи контролю:

- усне опитування;
- стандартизований контроль (тестування);
- письмова контрольна робота (модульна робота);
- індивідуальні завдання (есе, реферат, аналітична довідка);
- презентація або захист проєкту;

- спостереження за участю в дискусіях, практичних заняттях;
- самооцінювання та взаємооцінювання тощо.

### **Форми контролю:**

– *поточний контроль передбачає:*

- *усне опитування* студента на лекційних і семінарських заняттях (фронтальне, індивідуальне);
- *письмовий контроль* (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка),
- *практичний контроль* (виконання розрахункових і розрахунково-графічних робіт в програмах MS Excel, SPSS, Statistica, оформлення протоколів дослідження, презентацій, створення структурних (візуальних) схем тощо),
- *тестовий/машинний контроль* (стандартизовані тести у системі Moodle)

– *модульний (рубіжний) контроль передбачає:* письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмові контрольні роботи (автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle) у кінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

## **Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю**

*Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на семінарських заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів*

**Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 12 балів<sup>1</sup>**

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

<sup>1</sup> **Формула переведення балів з 12-бальної у 100-бальну систему**

Набрані студентом у межах одного модуля бали (на семінарських заняттях, за виконання завдань для самостійної роботи та модуль-контроль) додаються й отримана сума ділиться на загальну кількість оцінок за запланованими видами роботи. Так виводиться середній бал (СБ).

**Наприклад,** студент набрав: T.1 – 8 балів + T.2 – 7 балів + n ... + T.7. – 10 балів = 78 балів / 7 (кількість оцінок за один модуль) = 11,14.

**Отже СБ – 11,14.**

Далі за **формулою виводиться кількість балів, отримана студентом за модуль: (СБ 11,14 \* 0,05 + 0,4) \* 30** (максимальна сума балів за один модуль) = **29 (28,71)** – сума балів, набрана за один модуль.

Сума балів за два модулі не може перевищувати – **60 балів.**

**10–12 балів, «відмінно»** – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

**7–9 балів, «добре»** – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

**4–6 балів, «задовільно»** – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

**1–3 бали, «незадовільно»** – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних практичних завданнях.

### **Критерії оцінювання самостійної роботи студентів**

<b>Бал</b>	<b>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів</b>
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.

<b>Бал</b>	<b>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів</b>
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

#### **Критерії оцінювання усної відповіді студента**

<b>Бал</b>	<b>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів</b>
<b>1. Знання теоретичного матеріалу (4 бали)</b>	
4 бали	Студент демонструє глибокі та систематизовані знання, вільно володіє поняттями, термінами та концепціями дисципліни.
3 бали	Знання переважно глибокі, але є незначні прогалини або невпевненість у викладі.

2 бали	Студент знає основний матеріал, але допускає окремі помилки чи пропуски.
1 бал	Знання поверхневі, помилки свідчать про недостатнє опрацювання матеріалу.
0 балів	Відсутність знань або неправильне розуміння базових понять.
<b>2. Вміння аналізувати, узагальнювати та робити висновки (3 бали)</b>	
3 бали	Студент демонструє вміння аналізувати проблематику, узагальнювати інформацію, робити обґрунтовані висновки.
2 бали	Є спроби аналізу та узагальнення, але висновки частково неповні або нечіткі.
1 бал	Аналіз поверхневий, висновки не узгоджуються з викладеним матеріалом.
0 балів	Відсутність аналітичного мислення та висновків.
<b>3. Логічність і структурованість відповіді (2 бали)</b>	
2 бали	Відповідь чітка, логічно послідовна, структурована.
1 бал	Логіка відповіді частково порушена, але основна думка зрозуміла.
0 балів	Відсутність логіки, виклад хаотичний.
<b>4. Використання прикладів і практичних знань (2 бали)</b>	
2 бали	Студент вдало ілюструє теоретичний матеріал практичними прикладами чи реальними ситуаціями.
1 бал	Приклади використовуються, але не завжди доречні або недостатньо розкриті.
0 балів	Відсутність прикладів або їх недоречність.
<b>5. Мова, стиль і рівень комунікації (1 бал)</b>	
1 бал	Мова граматично правильна, стиль відповідає науковій або академічній сфері, студент вільно комунікує.
0 балів	Помилки в мовленні заважають розумінню, стиль не відповідає вимогам.
<b>Максимальна кількість балів – 12</b>	

**Критерії оцінювання студентських письмових робіт  
(рефератів, доповідей, конспектів, есе тощо)**

<b>Бал</b>	<b>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів</b>
<b>1. Зміст та відповідність темі (3 бали)</b>	
3 бали	Тема розкрита повністю, матеріал структурований логічно, аргументація глибока та чітка, висновки відповідають викладеному змісту.
2 бали	Тема розкрита частково, спостерігається логічність, але є недоліки в аргументації чи висновках.

1 бал	Тема розкрита поверхнево, логіка викладу порушена, висновки недостатні.
0 балів	Тема не розкрита або зміст не відповідає заданій темі
<b>2. Оригінальність та аналітичність (2 бали)</b>	
2 бали	Робота містить оригінальні ідеї, аналіз джерел та самостійні висновки
1 бал	Є аналіз, але він поверхневий, або робота значною мірою базується на компіляції чужих думок
0 балів	Робота не містить оригінальних ідей, є лише переказ без аналізу.
<b>3. Структура та оформлення (2 бали)</b>	
2 бали	Робота структурована (вступ, основна частина, висновки), відповідає вимогам щодо оформлення.
1 бал	Структура або оформлення роботи мають незначні недоліки.
0 балів	Структура роботи відсутня, оформлення не відповідає вимогам.
<b>4. Мова та стиль (2 бали)</b>	
2 бали	Текст грамотний, стилістично вивірений, відповідає науковому чи публіцистичному стилю залежно від типу роботи.
1 бал	Є незначні мовні чи стилістичні помилки, але вони не впливають на сприйняття тексту.
0 балів	Багато мовних чи стилістичних помилок, текст важко зрозуміти.
<b>5. Використання джерел (2 бали)</b>	
2 бали	Використані якісні та актуальні джерела, є коректне оформлення посилань.
1 бал	Джерела обмежені або частково застарілі, посилання оформлені з помилками.
0 балів	Відсутність джерел або некоректне їх використання.
<b>6. Дотримання термінів виконання (1 бал)</b>	
1 бал	Робота подана вчасно.
0 балів	Робота подана із запізненням.
<b>Максимальна кількість балів – 12.</b>	

### Критерії оцінювання презентацій та проєктів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
<b>1. Зміст і відповідність завданню (4 бали)</b>	
4 бали	Проєкт/презентація повністю відповідає поставленій темі та завданню, зміст глибокий, розкриті всі ключові аспекти.
3 бали	Робота переважно відповідає завданню, але є незначні прогалини в розкритті теми або окремих аспектів.
2 бали	Тема розкрита частково, присутні суттєві недоліки чи неповне висвітлення аспектів.

1 бал	Тема висвітлена поверхнево або значною мірою не відповідає завданню.
0 балів	Робота не відповідає заданій темі або не розкриває її.
<b>2. Якість і наочність оформлення (3 бали)</b>	
3 бали	Презентація/проект добре структуровані, візуальні елементи (графіки, таблиці, зображення) якісні, матеріал чітко поданий і легко сприймається.
2 бали	Структура здебільшого логічна, але є недоліки в оформленні чи якості візуальних матеріалів.
1 бал	Презентація має слабку структуру, оформлення не сприяє розумінню матеріалу, є значні помилки у візуальних елементах.
0 балів	Оформлення хаотичне, візуальні елементи відсутні або нерелевантні.
<b>3. Аналіз, обґрунтування та висновки (3 бали)</b>	
3 бали	Робота містить глибокий аналіз, обґрунтовані висновки, застосовуються відповідні методи дослідження.
2 бали	Аналіз частково поверхневий, висновки недостатньо обґрунтовані або частково неповні.
1 бал	Аналіз слабкий, висновки суперечать викладеному матеріалу або не базуються на проведених дослідженнях.
0 балів	Аналіз і висновки відсутні або некоректні.
<b>4. Ораторська майстерність та комунікація (2 бали)</b>	
2 бали	Студент вільно та впевнено презентує матеріал, демонструє гарні комунікаційні навички, використовує чітку мову.
1 бал	Презентація менш впевнена, є труднощі у комунікації або помітна недостатня підготовка.
0 балів	Студент не здатен належним чином донести зміст роботи.
<b>5. Використання джерел і посилань (1 бал)</b>	
1 бал	Використані актуальні, релевантні джерела з коректним оформленням посилань.
0 балів	Джерела відсутні або оформлені з порушенням вимог.
<b>6. Дотримання термінів і технічних вимог (1 бал)</b>	
1 бал	Робота виконана та представлена вчасно, з дотриманням технічних вимог.
0 балів	Робота подана із запізненням або не відповідає технічним вимогам.
<b>Максимальна кількість балів – 12.</b>	

**Примітка:** Критерії можуть бути уточнені залежно від специфіки проєктів (індивідуальні, групові, дослідницькі).

### Критерії оцінювання практичних робіт студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
-----	--

<b>1. Відповідність завданню (3 бали)</b>	
3 бали	Практична робота повністю відповідає завданню, всі етапи виконані, результат чітко відображає вимоги завдання.
2 бали	Завдання виконано переважно правильно, але є дрібні неточності або пропуски.
1 бал	Робота частково виконана, ключові етапи завдання мають суттєві помилки.
0 балів	Завдання не виконане або виконане повністю неправильно.
<b>2. Точність і достовірність результатів (3 бали)</b>	
3 бали	Результати роботи точні, розрахунки коректні, використані відповідні методи дослідження.
2 бали	Невеликі помилки у розрахунках або методах, які не впливають суттєво на загальний результат.
1 бал	Значні помилки у розрахунках або виборі методів, які спотворюють результати.
0 балів	Результати некоректні через грубі помилки у виконанні.
<b>3. Обґрунтованість висновків (2 бали)</b>	
2 бали	Висновки логічні, чітко випливають із проведеної роботи, демонструють розуміння теми.
1 бал	Висновки частково суперечливі або недостатньо обґрунтовані.
0 балів	Висновки відсутні або не відповідають отриманим результатам.
<b>4. Оформлення роботи (2 бали)</b>	
2 бали	Робота оформлена відповідно до вимог (структура, таблиці, графіки, форматування).
1 бал	Оформлення здебільшого відповідає вимогам, але є дрібні порушення.
0 балів	Оформлення хаотичне, не відповідає встановленим вимогам.
<b>5. Самостійність виконання (1 бал)</b>	
1 бал	Робота виконана повністю самостійно, без значної сторонньої допомоги.
0 балів	Робота виконана з явним використанням чужих матеріалів або не самостійно.
<b>6. Дотримання термінів виконання (1 бал)</b>	
1 бал	Робота подана вчасно.
0 балів	Робота подана із запізненням.
<b>7. Креативність і додатковий аналіз (1 бал)</b>	
1 бал	Робота демонструє нестандартний підхід, глибокий аналіз або додаткові дослідження.
0 балів	Робота виконана стандартно, без додаткових елементів.
<b>Максимальна кількість балів – 12.</b>	

**Примітка:** Критерії можуть бути адаптовані залежно від типу практичної роботи (аналіз даних, створення графіків, складання таблиць, підготовка звітів).

## **Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі**

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Робота логопеда з різними нозологіями» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7229>

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є показником досягнення результатів навчання та формується за 100-бальною університетською шкалою, з яких: поточне оцінювання – до 60 балів; підсумковий контроль (залік/екзамен) – до 40 балів.

Форма проведення підсумкового контролю

### *1. Підсумковий контроль у тестовій формі (через Moodle)*

Залік/екзамен може проводитися у формі тестування в системі електронного навчання Moodle.

Кількість тестових завдань – 40. За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал; максимальна кількість балів за тестовий контроль – 40 балів; кількість набраних балів відповідає кількості правильних відповідей. Оцінювання здійснюється за принципом: 1 правильна відповідь = 1 бал.

### *2. Підсумковий контроль у формі екзаменаційних білетів*

У разі проведення заліку/екзамену за екзаменаційними білетами, кожен білет містить три питання, що забезпечують перевірку теоретичних знань, методичної підготовки та практичних умінь студентів.

Структура екзаменаційного білета та критерії оцінювання:

1. Питання №1 (тестові завдання) – до 10 балів. Включає, наприклад, 10 тестових завдань з основних розділів навчальної дисципліни; 1 тестове завдання = 1 бал; оцінюється правильність вибору відповіді та знання теоретичного матеріалу.

2. Питання №2 (теоретико-методичне питання з методики проведення корекційної роботи) – до 15 балів. Оцінювання здійснюється з урахуванням: повноти та логічності викладу матеріалу; розуміння сутності логопедичних методик; вміння аргументувати вибір методів і прийомів корекційної роботи; коректного використання наукової та професійної термінології.

3. Питання №3 (практичне завдання) – до 15 балів. Передбачає: аналіз практичної ситуації або мовленнєвого порушення; вміння визначати напрями логопедичної корекційної роботи; добір методів, прийомів і вправ відповідно до віку та мовленнєвого порушення дитини; практичну обґрунтованість і професійну доцільність запропонованих рішень.

Максимальна кількість балів за екзаменаційний білет – 40 балів. Отримані бали додаються до результатів поточного оцінювання та формують підсумкову оцінку з навчальної дисципліни.

**Критерії оцінювання відповідей  
на питання №2,3 екзаменаційного білету**

<b>Бал</b>	<b>Критерії оцінювання питання №2,3</b>
13–15	Повна, логічна, науково обґрунтована відповідь; коректне використання фахової термінології; доцільний добір методів і прийомів корекційної роботи.
10–12	Загалом правильна відповідь; незначні неточності; частково обґрунтований добір методів і прийомів.
7–9	Неповна або фрагментарна відповідь; поверхнєве розуміння теми; обмежене використання термінології.
0–6	Відповідь неправильна або відсутня; відсутнє розуміння змісту питання.

**Розподіл балів, які отримують студенти**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
4	4	4	4	4	7	7	7	7	6	6		
<b>20</b>					<b>40</b>							

T1, T2....T9 - теми змістових модулів

**Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

Бал, отриманий на заліку, сума балів, отриманих здобувачем освіти за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
<b>Відмінно</b>	A (90-100)	Відмінно
<b>Добре</b>	B (80-89)	Дуже добре
	C (70-79)	Добре
<b>Задовільно</b>	D (60-69)	Задовільно
	E (50-59)	Достатньо

<b>Незадовільно</b>	<b>FX (35-49)</b>	(незадовільно) з можливістю повторного перекладання
	<b>F (1-34)</b>	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перекладання

**А – «відмінно»** – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

**В, С – «дуже добре», «добре»** – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

**Д, Е – «задовільно», «достатньо»** – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вмiє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

**FX – «незадовільно» з можливістю повторного перекладання** – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

**F – «незадовільно» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перекладання** – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

## **Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студента**

### *Теоретичні питання*

1. Особливості логопедичної допомоги дітям з різними нозологіями в системі спеціальної та інклюзивної освіти.

2. Роль логопеда у системі комплексного психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.
3. Міждисциплінарна взаємодія фахівців у роботі з дітьми з порушеннями мовлення та іншими порушеннями розвитку.
4. Загальні та спеціальні принципи логопедичної роботи з дітьми різних нозологічних категорій.
5. Індивідуалізація та диференціація як провідні засади логопедичної роботи.
6. Вплив структури порушення на зміст і організацію логопедичної допомоги.
7. Особливості психомовленнєвого розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.
8. Особливості комунікативного і мовленнєвого розвитку дітей з розладами аутистичного спектра.
9. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями слуху.
10. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями зору.
11. Особливості мовлення дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
12. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення.
13. Особливості розвитку та навчання дітей з множинними порушеннями розвитку.
14. Комунікативна діяльність як основа мовленнєвого розвитку дитини.
15. Значення невербальних засобів у розвитку комунікації дітей з особливими освітніми потребами.
16. Альтернативна і додаткова комунікація в системі логопедичної допомоги.
17. Значення освітнього середовища для мовленнєвого розвитку дитини.
18. Роль сім'ї у формуванні мовлення та комунікативної активності дитини.
19. Теоретичні засади логопедичного обстеження дітей з різними нозологіями.
20. Значення логопедичного висновку в системі корекційно-розвивальної роботи.
21. Індивідуальна програма розвитку як інструмент планування роботи з дитиною.
22. Особливості організації логопедичної допомоги в умовах інклюзивного навчання.
23. Співвідношення мовленнєвих, когнітивних та комунікативних труднощів у дітей різних нозологій.
24. Сучасні підходи до організації логопедичної роботи з дітьми з ООП.
25. Теоретичні основи побудови корекційно-розвивальної роботи з урахуванням індивідуальних можливостей дитини.

*Методичні питання*

1. Організація логопедичного обстеження дітей з різними нозологічними особливостями.
2. Добір та адаптація діагностичних методик відповідно до можливостей дитини.
3. Аналіз результатів обстеження та формулювання логопедичного висновку.
4. Визначення пріоритетних напрямів логопедичної роботи за результатами обстеження.
5. Планування індивідуальної корекційно-розвивальної роботи логопеда.
6. Формулювання цілей і завдань логопедичної допомоги на різних етапах роботи.
7. Розроблення мовленнєвого компонента індивідуальної програми розвитку.
8. Методичні підходи до організації логопедичної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.
9. Методичні підходи до організації логопедичної роботи з дітьми з РАС.
10. Особливості використання альтернативної і додаткової комунікації у роботі з дітьми з РАС та ТПМ.
11. Методика логопедичної роботи з дітьми з порушеннями слуху.
12. Методика логопедичної роботи з дітьми з порушеннями зору.
13. Особливості організації логопедичної допомоги дітям з порушеннями опорно-рухового апарату.
14. Методичні підходи до роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення.
15. Особливості побудови корекційної роботи з дітьми з множинними порушеннями розвитку.
16. Методика формування комунікативної діяльності у дітей різних нозологічних категорій.
17. Використання ігрових методів у логопедичній практиці.
18. Використання мультисенсорного підходу в логопедичній роботі.
19. Використання візуальної підтримки у роботі логопеда.
20. Добір методів, прийомів і засобів відповідно до структури порушення.
21. Організація та структура логопедичного заняття.
22. Адаптація змісту, інструкцій і матеріалів до індивідуальних можливостей дитини.
23. Оцінювання динаміки розвитку та ефективності логопедичної роботи.
24. Методика консультативної роботи логопеда з батьками.
25. Надання рекомендацій родині щодо підтримки мовленнєвого розвитку дитини в домашніх умовах.

### *Практичні питання*

1. Визначте роль логопеда в системі супроводу дитини на основі запропонованої педагогічної ситуації.
2. Складіть орієнтовний план логопедичного обстеження дитини з урахуванням її особливостей розвитку.

3. Проаналізуйте результати обстеження та сформулюйте логопедичний висновок.
4. Визначте основні напрями корекційно-розвивальної роботи на основі поданого опису дитини.
5. Складіть фрагмент індивідуального плану логопедичної роботи.
6. Розробіть мовленнєвий компонент ППР для конкретного випадку.
7. Доберіть вправи для розвитку комунікації у дитини з РАС.
8. Запропонуйте вправи для розвитку мовлення у дитини з інтелектуальними порушеннями.
9. Розробіть завдання для логопедичної роботи з дитиною з порушеннями слуху.
10. Доберіть вправи і наочність для дитини з порушеннями зору.
11. Запропонуйте корекційні вправи для дитини з порушеннями опорно-рухового апарату.
12. Розробіть вправи для формування мовленнєвої активності у дитини з тяжкими порушеннями мовлення.
13. Запропонуйте способи формування комунікативної ініціативи у дитини з ООП.
14. Розробіть комунікативні ситуації для логопедичного заняття.
15. Доберіть засоби альтернативної і додаткової комунікації відповідно до потреб дитини.
16. Складіть структуру логопедичного заняття для конкретної нозологічної категорії.
17. Адаптуйте навчально-корекційні завдання відповідно до індивідуальних можливостей дитини.
18. Проаналізуйте типові труднощі в роботі логопеда і запропонуйте шляхи їх подолання.
19. Обґрунтуйте вибір методів і прийомів логопедичної роботи в конкретній ситуації.
20. Розробіть рекомендації для батьків щодо розвитку мовлення дитини вдома.
21. Складіть короткий план консультативної бесіди з батьками.
22. Проаналізуйте практичну ситуацію та визначте послідовність дій логопеда.
23. Визначте труднощі дитини у спілкуванні та запропонуйте шляхи їх корекції.
24. Запропонуйте індивідуалізований підхід до організації заняття з конкретною дитиною.
25. Розробіть короткий фрагмент логопедичного заняття для дитини певної нозологічної категорії.

## Перелік тестових завдань

Тестові завдання з навчальної дисципліни «Робота логопеда з різними нозологіями» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7229>

### Приклади тестових завдань

1. Яка основна роль логопеда в міждисциплінарній команді супроводу?
  - А. Проведення медичної діагностики
  - Б. Корекція лише звуковимови
  - В. *Організація та реалізація логокорекційної роботи*
  - Г. Викладання загальноосвітніх предметів
  
2. Що є обов'язковим при логопедичному обстеженні дитини з різними нозологіями?
  - А. Використання однакових методик для всіх дітей
  - Б. Орієнтація лише на мовлення
  - В. *Адаптація методик відповідно до можливостей дитини*
  - Г. Оцінка тільки звуковимови
  
3. Який підхід є найбільш ефективним у роботі з дітьми з розладами аутистичного спектра?
  - А. Використання лише усних інструкцій
  - Б. Ігнорування невербальної комунікації
  - В. *Використання візуальної підтримки та структурованості*
  - Г. Робота без участі батьків
  
4. Що є метою індивідуальної програми розвитку (ІПР)?
  - А. Опис лише поведінки дитини
  - Б. Визначення навчального розкладу
  - В. *Планування індивідуального розвитку та корекційної роботи*
  - Г. Оцінювання успішності учня
  
5. Який метод є доцільним у роботі з дітьми, які мають обмежені мовленнєві можливості?
  - А. Ігнорування комунікативних спроб
  - Б. *Використання альтернативної і додаткової комунікації (ААС)*
  - В. Застосування лише письмових завдань
  - Г. Використання тільки фронтальних форм роботи

### Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті. У межах поточного контролю можуть

визнаватися результати неформальної/інформальної освіти за умови наявності у нього сертифікату або освітньої декларації про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу («*Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти*»)  
(<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 12.08.2024, [https://docs.google.com/document/d/1pLsnwa1u2HmrWohL3u55\\_KVXBgyc736H/edit#heading=h.6kdsnvwgb0rq](https://docs.google.com/document/d/1pLsnwa1u2HmrWohL3u55_KVXBgyc736H/edit#heading=h.6kdsnvwgb0rq)) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

### **Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів**

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс «Візуалізація даних» на платформі «Prometheus» ([https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016\\_T3](https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3)) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 6 «Зібрання, обробка та аналіз результатів досліджень» (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

## **Рекомендована література**

### *Основна*

1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко І. В. *Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі* / за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. К. : ДІА, 2019. 148 с.

2. *Логопедичні технології* : навч.- методичний посібник / Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Ін-т розвитку дитини ; уклад. Л. Д. Бегас. Умань : Алмі, 2014. 124 с.
3. *Логопедія* : підр. / За ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово». 2015. 672 с.
4. *Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх соціальної інтеграції* : кол. моногр. / наук. ред. А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко. Київ : Ніка-Центр, 2020. 113 с.
5. Рібцун, Ю. В. *Подолання труднощів пізнавального розвитку дітей з особливими мовленнєвими потребами* : навч. посіб. К. : Видавець Цибульська В. О., 2025. 160 с.
6. Савінова, Н. В. *Логодіагностика та логокорекція мовленнєвої діяльності дошкільників із тяжкими порушеннями мовлення*: монографія. Миколаїв : Іліон, 2017. 262 с.
7. *Хрестоматія з логопедії*. Навчальний посібник / укл. Федоренко С. В., Марченко І. С. Київ : Видавництво «Книга-плюс», 2019. 496 с.

#### *Додаткова*

1. Брембати Ф., Донини Р. *Специфічні розлади розвитку дитини та процес навчання*. Видавництво: Видавнича група Кенгуру. 2019. 160 с.
2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. *Інклюзивна освіта: від основ до практики* : моногр. Київ : ТОВ «Атопол», 2016. 152 с.
3. Король А. В. *Мовленнєва картка з картинками : Дидактичний матеріал із логопедичного обстеження мовленнєвого розвитку дитини*. Видавництво: Мандрівець. 2023. 32с.
4. Мартиненко І. В. *Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку із системними порушеннями мовлення* : моногр. К. : ДІА, 2016. 304 с.
5. Ольшевська Ж. Ю., Олтаржевська Л. В. *Організація корекційно-розвиткової роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в закладі дошкільної освіти. Старша група: 6-й рік життя*. Видавництво: Мандрівець. 2020. 136 с.
6. Рібцун Ю. В. *Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток* : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 268 с.
7. Токарева Н. М., Шамне А. В., Макаренко Н. М. *Сучасний підліток у системі психологопедагогічного супроводу* : монографія. Кривий Ріг, 2014. 312 с.
8. Харченко І. Г. *Методика “Мандала” в корекційно-розвитковій роботі з дітьми та підлітками*. Видавництво: Мандрівець. 2020. 44 с.
9. Чередніченко Н. В., Клименко І. В., Тенцер Л. В. *Порушення письма у молодших школярів: діагностика та корекція*. К. : ДІА, 2016. 248 с.
10. Шеремет М. К., Стахова Л. Л., Кравцова І. В., Кравченко А. І. *Організація корекційно-розвивальної роботи в групах для дітей із порушеннями*

мовлення (орієнтовне планування та методичні рекомендації). Суми : СумДПУ, 2014. 186 с.

### Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: [http://nbuv.gov.ua/e\\_technology?field\\_e\\_technology\\_tid=444&field\\_yfpdf\\_tid=All](http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All)
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: [http://www.ukrbook.net/UDC\\_poslугy.html](http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html)
7. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
8. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>
9. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
11. Танявська Я.А. Робота логопеда з різними нозологіями : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7229>

### Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) під час вивчення навчальної дисципліни «Логопедія» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

**Політика щодо відвідування занять:** відвідування занять є обов'язковим.

**Політика щодо академічної доброчесності:** академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується:

– *«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»* (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universitytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>),

– *«Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-na-tsionalnoho-universitytetu.pdf>).

**Політика щодо дедлайнів і перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

**Політика оцінювання роботи викладача.** Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7229>).